

Skovvippen

Af Frits V. Larsen

Denne præsentation af et vigtigt redskab i tidligere tiders skovbrug er den første af en række artikler om de værktøjer, som har været med til at skabe den skov, vi har i dag. Forfatteren vil blive nærmere præsenteret i næste nummer af bladet.

Skovvippe til henholdsvis afkortning og læsning af kævler.

Foto: Skovbrugs-magasinet, Corse-litze

Til hjælp ved afkortning brugtes på Lolland-Falster og Sydsjælland en såkaldt skovvippe. Hvor udbredt dette redskab i øvrigt var her i landet, hersker der nogen tvivl om, men jeg mindes ikke at have set den i brug på distrikter andre steder i lan-

det, og mange kollegaer, jeg har talt med, kender den kun fra lærebogen. Magasinet har et rigt udvalg af skovvipper, hvis hoveddel består af to planker - ofte af pil eller poppel (men på nogle af modellerne også af eg), der er sat parallelt på en fod på en sådan måde, at der dannes et mellemrum, hvori en bismær kan arbejde. Omtalte planker er forsynet med to rækker huller på skrå for hinanden og i forbandt. Til hullerne passer to jernbolte, som skiftevis danner leje for bismærens nederste del (som er af jern), når denne arbejder. Bismæren er forsynet med to hak, som svarer til boltens tykkelse, og imellem disse er indsat en krog.

Som det fremgår af fotoet består det samlede redskab af flere dele. Selve hoveddelen, bismæren, to jernbolte en jernkæde med krog, en støttestang kaldet katten samt en svær tæstang, kaldet hunden, som er forsynet med en jernring med krog. I forbindelse med skovvippen brugtes altid en svær afkortningsbuk med huller og jernbolt.

Når skovvippen skulle bruges, blev den opstillet tæt på den liggende, afkvasede stamme, hvorfra kævlen normalt var afskåret, den svære tværstang pålagt og kæden ført under stammen og fastgjort til krogen i bismæren, som var anbragt lavt i vippen. Herefter blev kæden strammet an og støttestangen påsat. Stammen blev nu ved at arbejde med bismæren - og flytte boltene skiftevis - hævet fra jorden, og når den ønskede højde var nået, blev omtalte afkortningsbuk skubbet ind under stammen på et passende sted, og stammen igen sænket, således at hele træet nu var hævet fra jorden og afkortning fra begge ender kunne finde sted. Ved skiftevis at flytte buk og vippe var det muligt at opskære hele træet, uden at saven kom i kontakt med jorden, samt hele tiden at have en behagelig arbejds højde.

Ud over omtalte vippetype råder magasinet over en større af slagsen, som brugtes til læsning af kævler.

